

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli

Nokian kaupungin seurantatapaaminen

Muistio 7.4.2020

Sanna Koskinen, Mikael Malkamäki / Suomen UNICEF

SEURANTATAPAAMISEN TARKOITUS

Seurantatapaaminen on osa Suomen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin kuuluvaa arviointia. Tapaamisen tarkoituksena on varmistaa, että kehittämistyö kunnassa etenee, ja että työ on mallin kriteerien mukaista. Seurantatapaamiset pidetään vuosittain.

Tapaamisessa (7.4.20) käytiin läpi Nokian Lapsiystävällinen kunta -työn alkukartoitusta, alustavaa toimintasuunnitelmaa sekä koontia tähän mennessä toteutuneesta toiminnasta. UNICEFin edustajat kommentoivat alkukartoitusta ja toimintasuunnittelua mallin tavoitteiden näkökulmasta.

UNICEF seuraa erityisesti seuraavia asioita:

- 1) Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö ja lapsiystävällisyyden edistäminen on poikkihallinnollista ja koko kunnan yhteinen tavoite- ja tahtotila.
- 2) Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö tähtää pitkäkestoisiin ja rakenteellisiin (toimintakulttuurin) muutoksiin.
- 3) Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä varmistetaan lasten ja nuorten osallisuus niin arjen toiminnoissa kuin päätöksenteossa ja hallinnossa.
- 4) Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä huomioidaan erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset/lapsiryhmät ja yhdenvertaisuusnäkökulma.
- 5) Lapsivaikutusten arviointia kehitetään systemaattiseksi osaksi kunnan päätöksentekoa.

OSALLISTUJAT

Tapaamiseen osallistui Nokian Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori sekä laaja joukko Lapsiystävällinen kunta -koordinaattoriyhmän jäseniä (lista muistion lopussa). UNICEFiltä tapaamisessa oli (etäyhteydellä) mukana lapsiystävällisen hallinnon erityisasiantuntija Sanna Koskinen ja koordinaattori Mikael Malkamäki.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -MALLIN KOORDINAATIO

Koordinaattiorakenne

Lapsiystävällinen kunta -koordinaattoriyhmä vastaa yhdessä koordinaattorin kanssa alkukartoituksen toteuttamisesta, tavoitteiden ja toimintasuunnitelman laatimisesta sekä myöhemmin työn edetessä tavoitteiden ja toimenpiteiden tuloksien seurannasta ja arvioinnista. Ryhmä vastaa myös siitä, että asetettuja tavoitteita tarkennetaan ja päivitetään tarpeen mukaan työn ja seurantakauden edetessä. Työn tavoitteiden tulee perustua kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaan.

Nokian Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorina toimii varhaiskasvatuksen suunnittelija. Koordinaattorin työ on järjestetty varhaiskasvatuksessa sisäisin järjestelyin, mutta ulkopuolelta työlle ei ole osoitettu resurssia (liite 1). Työajan riittävyttä seurataan kunnassa ja sitä arvioidaan tarvittaessa uudelleen.

Nokian kaupungin Lapsiystävällinen kunta -työn koordinaattorirakenne on kaksitasoinen. Koordinaatioryhmä toimii kaupungin hyvinvointiryhmän alatyöryhmänä. Hyvinvointiryhmä tukee ja hyväksyy koordinaatioryhmän esitykset ja toimeenpanosta huolehditaan yhteistyössä. Koordinaation rakenteessa on huomioitu päätöksenteko, tiedonkulku ja tiedon nopea hankkiminen lapsilta. Koordinaatioryhmä on laaja-alainen ja se kokoontuu säännöllisesti 1–2 kuukauden välein. Ryhmällä on riittävä mandaatti ja asiat ovat edenneet joustavasti. (Liite 1.) Ryhmällä on yhteinen ymmärrys Lapsiystävällinen kunta -kehittämisen visiosta ja päämääristä.

ALKUKARTOITUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Alkukartoitus

Nokialla toteutettiin vuoden 2019 aikana Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen laaja-alainen alkukartoitus. Osana kartoitusta kuultiin noin 500 lapselta näkemyksiä Nokian lapsiystävällisyyden tilasta.

Kartoituksen tulokset ja lasten ja nuorten näkemykset on koottu liitteeseen 2. Koosteet [lasten](#) ja [nuorten](#) näkemyksistä ovat myös Nokian kaupungin [Lapsiystävällinen kunta -työn nettisivuilla](#).

Toimintasuunnitelma

Alkukartoituksen tulosten pohjalta kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä valitsi kaksi lyhyen ja kaksi pitkän aikavälin tavoitetta: Lyhyen aikavälin tavoitteet ovat 1. Lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen ja eri toimijoiden sitouttaminen Lapsiystävällinen kunta -malliin sekä 2. Tiedottaminen ja viestintä. Pidemmän aikavälin tavoitteet ovat 1. Yhdenvertaisuuden edistäminen ja 2. Lasten osallisuuden ja toimijuuden kehittäminen (liite 2 ja 3).

Talven ja kevään 2020 aikana koordinaatioryhmä on laatinut kehittämistyön toimintasuunnitelmaa, johon on konkretisoitu tavoitteita ja toimenpiteitä (liite 3). Tavoitteiden ja toimenpiteiden konkretisointityö jatkuu edelleen loppukevään 2020 aikana. Samaan aikaan on jo käynnistetty osa valituista toimenpiteistä (liite 1). Lisäksi alkukartoituksen tuloksia on hyödynnetty Nokiassa jo myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman teossa.

Lapsiystävällinen kunta -työlle asetettuja tavoitteita on jo nivottu myös Nokiassa päivitettyinä olleisiin kunnan eri ohjelma-asiakirjoihin, kuten esimerkiksi hyvinvointi-, varhaiskasvatus- ja kotouttamissuunnitelmaan.

UNICEFIN KANNUSTUKSET JA SUOSITUKSET JATKOTYÖLLE

Nokian kaupungin Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö vastaa mallin tavoitteita.
UNICEF seuraa tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä.

UNICEF kiittää Nokiaa erityisesti

- ✓ perusteellisesti toteutetusta alkukartoitustyöstä
- ✓ laaja-alaisesta lasten ja nuorten osallisuudesta osana alkukartoitustyötä
- ✓ koko kunnan aktiivisesta sitoutumisesta ja vahvasta yhteisestä tahtotilasta kehittämistyön suunnittelussa
- ✓ siitä toimivasta lasten ja nuorten hyvinvointia tukevasta työstä, jota kunnassa jo tehdään.

Koordinaattorikokouksen osalta UNICEF kannustaa

- ✓ varmistamaan koordinaattorille jatkossakin riittävät resurssit työlleen
- ✓ jatkamaan edelleen kunnan koordinaattoriyöhmän säännöllisiä tapaamisia
- ✓ varmistamaan, että koordinaattoriyöhmässä on edustettuna kaikki toimialat ja oleelliset toimijat
- ✓ jatkamaan edelleen laaja-alaista ja koko kunnan sitouttavaa kehittämistyön suunnittelu- ja toimeenpanotyötä.

Toimintasuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta UNICEF kannustaa

- ✓ toteuttamaan kunnan eri toimialat, toimijat ja päättäjät tavoittavaa lapsen oikeuksien koulutus- ja perehdytystyötä
- ✓ varmistamaan, että kehittämistyö nivotaan edelleen vahvasti osaksi kunnan eri ohjelmia ja strategioita
- ✓ varmistamaan, että kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet kohdistuvat eri-ikäisiin lapsiin ja nuoriin koko Nokian kaupungin alueella
- ✓ varmistamaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen kunnan eri palveluissa, toiminnoissa ja päätöksenteossa
- ✓ varmistamaan, että toimivien edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi myös ei-edustuksellinen lasten ja nuorten osallisuus toteutuu kunnan eri palveluissa, toiminnoissa ja päätöksenteossa
- ✓ varmistamaan, että myös kaavoituksessa kuullaan lapsia ja lasten osallisuus toteutuu
- ✓ varmistamaan, että lasten ja nuorten kokemustietoa kerätään jatkossa yhä systemaattisemmin ja tietoa hyödynnetään yhä paremmin osana kunnan päätöksentekoa
- ✓ kehittämään edelleen kunnan lapsivaikutusten arviointityötä eri toimialoilla koko kunnan ja eri toimijoiden yhteisenä työnä.
- ✓ pohtimaan, miten kehittämistyön tavoitteiden toteutumista voidaan jatkossa dokumentoida, seurata sekä työn tuloksia ja vaikutuksia arvioida parhaalla mahdollisella tavalla
- ✓ varmistamaan, että lapset ja nuoret arvioivat säännöllisesti toimintasuunnitelman toteutumista ja sekä kunnan lapsiystävällisyyttä.

Lisäksi UNICEF kannustaa

- ✓ kehittämään edelleen Lapsiystävällinen kunta -mallin ja lapsen oikeuksien viestintää kunnassa niin lapsille kuin muillekin kuntalaisille. Viestinnällä voidaan koota yhteen ja tehdä näkyväksi kaikkea lapsiystävällisyyttä edistävää työtä, jota kunnassa nyt jo tehdään.

SEURAAVAT ASKELEET

UNICEF seuraa Lapsiystävällinen kunta -mallissa mukana olevien kuntien kehittämistyön etenemistä ja toimenpiteiden toteutumista säännöllisesti. Seuraava UNICEFin virallinen arviointitapaaminen Nokian kanssa sovitaan keväälle 2021 (tai kehittämistyön tilanteen mukaan).

Mikäli kehittämistyö on edennyt mallin kriteerien mukaisesti, keväällä 2021 voidaan Nokialle myöntää ensimmäinen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus.

Hyvä tietää: UNICEF kehittää parhaillaan mallin sisältöjä ja indikaattoreita sekä digipalvelua kuntien Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön tueksi. Uusitut materiaalit ja digipalvelu tulevat kuntien käyttöön vuoden 2020 lopussa.

LÄSNÄ SEURANTATAPAAMISESSA OLIVAT SEURAAVAT LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -KOORDINAATIORYHMÄN JÄSENET:

- Anette Lehtonen, lyk -koordinaattori, varhaiskasvatuksen suunnittelija, sivistyspalvelut
- Ulla Taponen, nuorisokoordinaattori, vapaa-aika-palvelut
- Hanna Kiuru, koulukuraattori, oppilashuolto
- Noora Katajisto, toiminnanjohtaja MLL Nokia
- Kari Lähde, johtava rehtori, sivistyspalvelut
- Hanna Murotie, liikuntapalvelupäällikkö, vapaa-aika-palvelut
- Johanna Fingeroos, kaavoitusarkkitehti, kaupunkikehitys
- Markus Koski, nuorisovaltuusto
- Lumi Karjalainen, maahanmuuttaja koordinaattori, perusturvapalvelut
- Marja Tuomaala, erityisopettaja, sivistyspalvelut